

УДК 336.648

Солодка О. О.

БІНАРНІ ОПЦІОНИ В СИСТЕМІ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ

Визначено сутність і основні характеристики бінарних опціонів як інноваційного похідного фінансового інструменту, функціональні особливості веб-орієнтованих платформ для торгівлі такими опціонами, їхні переваги та основні види в системі інтернет-трейдингу. Обґрунтовано критерії й умови високої прибутковості угод із бінарними опціонами та їх ефективного інтернет-трейдингу.

Ключові слова: бінарний опціон, базовий актив, інтернет-трейдинг, веб-орієнтовані платформи для торгівлі бінарними опціонами, фінансовий бетинг.

Ультрасучасним видом біржових опціонів є бінарні опціони. Інвестиції в такі опціони стають дедалі популярнішими серед професійних і непрофесійних учасників фінансового ринку України. Ринок бінарних опціонів – одна з найприбутковіших сфер інтернет-трейдингу, що вважається сегментом фінансового ринку, який швидко розвивається, а опціони є масовим спрощеним варіантом фінансових деривативів. Експоненціальне збільшення обсягів торгів через фінансові деривативи, згідно з прогнозними тенденціями [1], триватиме, тому параметри бінарних опціонів потребують подальшого дослідження факторів і механізмів ціноутворення та методів трейдингу.

Механізми функціонування опціонних ринків, ефективність стратегій і методів торгівлі опціонами, її ризики, критерії оцінювання та методи аналізу торгових можливостей опціонних контрактів, питання, пов'язані з ринковою волатильністю та оцінкою вартості базових активів у процесі опціонної торгівлі розглянуто в наукових працях С. Вайна [2], С. Ізрайлевича [3], Л. Макміллана [4], Ш. Натенберга [5], М. Томсетта [6], Д. Халла [7] та ін. Водночас напрями наукових досліджень стосуються параметрів традиційних опціонних контрактів. Бінарні опціони є інноваційним похідним фінансовим інструментом, який суттєво відрізняється від традиційних опціонів і потребує подальших досліджень в аспекті ефективності реалізації торгових стратегій, що зумовлює актуальність дослідження.

Мета статті – визначення критеріїв і умов ефективного інтернет-трейдингу бінарними опціонами.

Бінарний опціон (варіанти назв: “цифровий опціон”, “опціон із фіксованим прибутком”, “усе або нічого”) є угодою з умовою зростання або зниження ціни протягом певного періоду, що характеризується заздалегідь відомими (фіксованими) значеннями прибутку або збитку. Для отримання прибутку інвестор має спрогнозувати напрям зміни ціни базового активу догори або донизу. Коли термін дії опціону закінчується, інвестор отримує прибуток (“in the money” – прогноз правильний) або зазнає збитків (“out of the money” –

© Солодка О. О., 2014

прогноз неправильний). Якщо остаточна ціна базового активу дорівнює початковій, контракт не приносить ні прибутку, ні збитку ("at the money"). Зазвичай така ситуація розглядається як невиправданий прогноз, але можливі інші варіанти, а саме: початкова сума інвестиції повертається інвесторові або в контракті визначається інший механізм дій.

Торгівля бінарними опціонами здійснюється лише в системі інтернет-трейдингу. Терміни їхньої дії такі: 5 хв., 10 хв., 30 хв., година, кілька годин, день, тиждень, місяць. Прибуток і збиток фіксовані. Прибуток зазвичай становить 60–85 % суми інвестицій, повернення – 5–25 % (тобто повернення – це не збиток, а те, що залишається після зазнавання збитку). Наприклад, прибуток зафіксовано на рівні 80 %, а повернення – 15 %. Тоді, якщо інвестується 300 дол. США в Call-опціон із базовим активом "золото", ціна якого збільшується після закінчення терміну дії ("in the money") бінарного опціону, то інвестор отримує прибуток у розмірі 80 % суми інвестицій, тобто 240 дол. США. Коли на момент закінчення терміну дії опціону ціна не зростає ("out of the money" або "at the money"), то в інвестора залишається 15 % суми інвестицій, тобто 45 дол. США.

Базові активи для бінарних опціонів – це акції великих світових компаній (Google, Coca-Cola, Apple, Microsoft, McDonalds, Vadafone, Rolls-Royce, Fiat, Louis Vuitton тощо); акції банків і корпорацій; валютні пари; біржові індекси; сировинні товари (нафта, золото, срібло, газ). Точність прогнозу зміни ціни базового активу в процесі торгівлі бінарними опціонами суттєво залежить від результатів кількісного оцінювання параметрів їх первинних ринків, якими є фондовий, валютний, ринки індексів, сировинних товарів.

На сучасному ринку бінарних опціонів поширені різні брокери, види опціонів, специфічні механізми їх функціонування. Крім того, опціони модифікуються залежно від регіону і торгової платформи для інтернет-трейдингу. Брокери з найвищими рейтингами [8] у системі інтернет-трейдингу бінарними опціонами в Україні та характеристики умов торгівлі наведені в табл. 1.

Для всіх брокерів головним "постачальником" цін і рівнів експірації є медіакомпанія Thomson Reuters. Рекомендується використовувати ліцензованих брокерів, діяльність яких регулюється ЄС, банками та фінансовими відомствами Європи.

Щоб дослідити коливання вартості базових активів і укладання угод з бінарними опціонами, інтернет-трейдерам потрібна торгова платформа. Станом на 1 жовтня 2014 р. інтернет-трейдерам України були доступні такі платформи (Top-10): ZoomTrader; OptionRally; 24Option; GTOptions; TradeRush; AnyoptionTM; BetOnMarkets; OptionBitTM; uTrader TP; OpTECK; Dragon OptionsTM; LBinary [9].

Більшість торгових платформ веб-орієнтовані, що означає можливість повнофункціональної роботи із системою через звичайний браузер (не потрібно встановлювати додаткове спеціальне програмне забезпечення). Трейдер отримує доступ до торгової платформи через сайт брокера, ввівши свій логін і пароль.

Інтернет-трейдер реєструється на сайті брокера й поповнює особовий рахунок будь-яким зручним способом (VISA, Mastercard, банківський пере-

**Брокери для інтернет-трейдингу бінарними опціонами в Україні
станом на 1 жовтня 2014 р.**

Умови інтернет-трейдингу бінарними опціонами	Anyoption™	24 Option	OF Option Fair	Dragon Options™	Option Bit™
Мінімальний депозит, дол. США	200	250	300	200	200
Мінімальна сума інвестиції, дол. США	25	24	25	25	10
Прибуток, %	71	68–85	68–85	70–83	65–81
Повернення, %	15	0	0–15	10	5–15
Можливість продажу бінарного опціону до моменту експірації	+	+	–	+	+
Таймфрейм – 1 хв.	–	+	+	+	+
Кількість базових активів	103	109	98	109	65
Веб-орієнтована торгова платформа	+	+	+	+	+
Рейтинг (max – 5)	5	4	3,5	3,5	3

Складено автором.

каз, Webmoney, Skrill та ін.). Далі зі списку обирає потрібний актив (нафта, золото, акції тощо) і починає укладати бінарні угоди. Безпека онлайн-середовища та особистої інформації інвесторів гарантується найсучаснішими технологіями. Збереження транзакцій забезпечується технологією SSL.

З метою забезпечення простішого та зручнішого доступу до торгової платформи для більшості веб-орієнтованих платформ передбачена можливість мобільного доступу, що реалізована в спеціальних програмних доповненнях для найпоширеніших мобільних операційних систем (Symbian OS; Android OS; Apple iOS; Blackberry OS; OS Windows; Bada; Palm OS (Garnet OS); Open Webos; Maemo; Meego), у яких збережено основні елементи “панелі приладів” відповідної платформи.

“Панель приладів” торгової платформи містить інструменти фундаментального й технічного аналізу динаміки цін базових активів, що дає трейдеру можливість оцінювати ринкову ситуацію в процесі прийняття інвестиційного рішення, працюючи на коротко-, середньо- або довгострокових таймфреймах. Серед інструментів фундаментального аналізу варто виокремити такі: фінансові, економічні, банківські та бізнес-новини; аналітика; фундаментальні прогнози; статті; економічний календар; економічні індикатори; фінансовий календар. До вбудованих інструментів технічного аналізу належать технічні індикатори (трендові, осцилятори, обсяги), індикаторні й графічні стратегії, “живі” графіки бінарних опціонів з різними варіантами відображення (бари, “японські свічки”, лінії) [9; 10].

Веб-орієнтовані платформи для торгівлі бінарними опціонами передбачають роботу з так званими живими графіками ціни (рисунк). Інформація на

Рисунок. “Живі” графіки ціни та інструменти торгівлі бінарними опціонами торгової платформи Anyoption™

Джерело: Binary Options – крупнейший портал по бинарным опционам [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://allbinoptions.com/broker-anyoption.html>.

таких графіках автоматично оновлюється до п’яти разів на секунду, тому трейдер відстежує оперативні ціни в режимі реального часу (онлайн), включно з попередніми змінами ціни, що дає змогу орієнтуватися в ринковій ситуації для базового активу та підвищує точність прогнозу [11–14].

Інтернет-трейдинг бінарними опціонами є інструментом фінансового бетингу (від англ. bet – ставка, угода, парі). Поняття бетингу в Україні з’явилося нещодавно, хоча в Європі бетинг досить популярний. Фінансовий бетинг – це прогноз збільшення або зменшення ціни інструментів фінансового ринку на підставі результатів аналізу економічної та політичної ситуації у світі. Його особливістю є відсутність необхідності прогнозувати конкретну ціну базового активу, трейдеру досить лише здійснити прогноз зміни напрямку руху ціни (догори або донизу) і терміну, протягом якого ця зміна відбудеться. Видами фінансового бетингу є бетинг на зростання, зниження або сталість ціни [15].

На світових біржах бінарні опціони як інноваційний фінансовий інструмент з’явилися у 2008 р. Першими на них одержали ліцензію Американська фондова біржа (AMEX) і Чиказька біржа опціонів (CBOE).

В Україні розвиток бінарних опціонів почався у січні 2011 р., коли міжнародна інвестиційна компанія Anyoption, яка спеціалізується на торгівлі бінарними опціонами, анонсувала вихід версії торгової платформи Anyoption™

з підтримкою російськомовного інтерфейсу. Ця платформа, створена у 2008 р., є найбільшою у світі трейдинговою платформою для торгівлі бінарними опціонами та іншими інноваційними похідними фінансовими інструментами в системі інтернет-трейдингу для приватних і корпоративних інвесторів. Зауважимо, що діяльність компанії Anyoption регулюється Директивою ЄС “Про ринки фінансових інструментів” (The Markets in Financial Instruments Directive, MiFID), Управлінням з регулювання діяльності фінансових компаній (Financial Conduct Authority, FCA), Федеральним управлінням фінансового нагляду Німеччини (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, BaFin); Національною комісією з компаній та бірж Італії (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa, CONSOB); Комісією з торгівлі цінними паперами (Comisión Nacional del Mercado de Valores, CNMV); Кіпрською комісією з цінних паперів і бірж (Cyprus Securities and Exchange Commission, CySEC).

Порівняльна характеристика бінарних (binary option) і традиційних опціонів (vanilla options) наведена в табл. 2.

На нашу думку, зростання обсягів торгів на ринку бінарних опціонів зумовлене такими перевагами:

- висока фіксована прибутковість (60–85 % суми інвестиції);
- фіксоване повернення (до 25 % суми інвестиції);
- привабливість для приватних інвесторів (у тому числі непрофесійних);
- можливість одержання спекулятивного прибутку на “зростаючому” і “спадному” ринках шляхом комбінацій коротких і довгих позицій;

Т а б л и ц я 2

Порівняльна характеристика бінарних і традиційних опціонів

Ознака	Бінарний опціон	Традиційний опціон
Термін дії	5 хв, 10 хв, 30 хв, година, кілька годин, день, тиждень, місяць	1–3 міс.
Прибуток і збиток	Фіксовані	Залежать від ціни базового активу
Прогноз ціни	Прогнозується напрям зміни ціни	Прогнозується точне значення ціни на конкретний момент часу
Можливість використати контракт до моменту експірації	Зазвичай немає	Є
Виконання опціону	Власник не має права на фізичне постачання базового активу	Власник має право на фізичне постачання базового активу

Складено за: BestBinar.ru – рейтинг брокерів бінарних опціонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bestbinar.ru>; Бинарные опционы – новости индустрии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fxbinary.ru>; Бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ouhu.info/category/binary-options>; Инвестиции в бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rammtoday.com/investicii-v-binarnye-opciony.html>; TraderSapiens – бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://options.tradersapiens.ru/torgovla-opcionami>.

- можливість хеджування;
- невеликий початковий капітал (від 5 дол. США);
- повнофункціональне веб-орієнтоване програмне забезпечення;
- відсутність прихованих комісій;
- можливість торгівлі на найбільших світових біржах 24 год. на добу.

Серед основних видів бінарних опціонів у системі інтернет-трейдингу доцільно виокремити:

- “колл” (above) – контракт, укладаючи який, трейдер визначає рівень вартості активу (ціну виконання), котрий, за його прогнозом, перевищуватиме ціну на момент виконання;
- “пут” (below) – контракт, укладаючи який, трейдер визначає рівень вартості активу (ціну виконання), нижчою за який, за його прогнозом, буде ціна на момент виконання;
- “range” (опціон розкиду) – вид опціону, багато в чому схожий з “пут” і “колл”, але різниця полягає в тому, що трейдеру потрібно побудувати прогноз діапазону цін, усередині якого опиниться вартість контракту на момент виконання. Час і діапазон цін також встановлюються трейдером або брокером, але щоразу відсоток виграшу зростає з віддаленням розміщеного діапазону від поточного рівня. Якщо на момент експірації контракту ціна досягла зазначеного розкиду цін (hit), трейдер отримує прибуток, якщо ціна перебуває поза діапазоном (range), вартість контракту втрачається (miss);
- варіант “range”, пов’язаний із часом виконання. На прибуток впливає термін досягнення зазначеного в контракті діапазону: чим швидше це відбувається, тим вищий прибуток трейдера. Якщо ціна не досягла зазначеного діапазону, інвестор втрачає вартість контракту. Для такого контракту момент експірації настає тоді, коли ціна входить у діапазон;
- “one touch” (одне торкання) – найпростіший варіант контракту, який реалізується, якщо за визначений проміжок часу ціна досягла вказаного рівня. Різновидом є контракти “touch up” і “touch down”, які, по суті, виконують функцію відкладених ордерів. Зазвичай прибуток для опціону “one touch” вищий за прибуток для опціонів “пут” і “колл”;
- “option+” або “take profit” – варіант, який надає трейдеру можливість продати бінарний опціон до моменту експірації, якщо прогноз трейдера в цей момент правильний. Наприклад, якщо трейдер купив бінарний опціон зі строком виконання 1 год. і через 15 хв. його прогноз виявився правильним, він може продати цей опціон, але прибуток буде меншим на величину комісії брокера;
- “roll forward” – варіант, котрий, якщо прогноз не виправдовується, надає трейдеру можливість за певний час до експірації продовжити термін виконання бінарного опціону до найближчого таймфрейму [11; 12; 14; 16; 17; 18].

Отже, основою стратегії інтернет-трейдингу бінарними опціонами є достовірний прогноз зміни вартості базового активу. Зазвичай як переваги бінарних опціонів [8; 17; 18; 19], котрі нібито дають змогу розв’язати проблему успішної реалізації інвестиційних стратегій за допомогою похідних фінан-

сових інструментів, подають спрощений механізм використання цього інструменту, визначення лише однієї невідомої – напряду зміни ціни базового активу опціону тощо.

На нашу думку, висока прибутковість угод із бінарними опціонами справді може забезпечити успішне хеджування або спекулятивний прибуток за мінімальних цінових коливань, але лише у разі успішного прогнозу ціни базового активу, що є вкрай складним аналітичним процесом. Така ціна інтегрує вплив величезної кількості факторів економічного, політичного, психологічного та іншого характеру. Точність прогнозу ціни залежить від правильного вибору цих факторів, коректного використання економіко-математичних моделей оцінювання їхнього впливу, обсягу вибірки даних з урахуванням часових і перехресних (просторових) характеристик ціни, належного використання інструментів фундаментального та технічного аналізу в розрізі прогнозування напряду зміни ціни.

Крім того, інтернет-трейдинг бінарними опціонами суттєво залежить від ступеня неефективності ринку бінарних опціонів, який значно посилюється за активного залучення приватних інвесторів. Причому ця залежність є оберненою: чим вищий ступінь неефективності ринку, тим менша ймовірність успішної торгівлі цим похідним фінансовим інструментом.

Прогнозна ціна базового активу бінарного опціону – елемент стохастичного моделювання. Помилка може з'явитися навіть за умови правильного професійного моделювання прогнозу ціни, тобто в найкращому випадку немає 100-відсоткової гарантії точності цінового прогнозу. Рівень неточності підвищує тенденцію до збільшення неефективності ринку бінарних опціонів через надмірно активне залучення приватних непрофесійних інвесторів, які посилюють непрогнозований і неконтрольований вплив факторів психологічного характеру в складній системі ціноутворення базових активів.

Таким чином, побудувати ціновий прогноз, навіть за визначення лише напряду зміни ціни базового активу, дуже складно, однак більшість брокерів, котрі працюють на ринку бінарних опціонів України, наголошують на практично 100-відсотковій успішності угод із цими опціонами.

З огляду на викладене вважаємо, що об'єктивними перевагами бінарних опціонів є спрощений механізм використання й малий обсяг початкового капіталу. Водночас заявлений високий фіксований прибуток у більшості угод малоімовірний. Відповідно, фіксована сума повернення показує покрокову втрату суми коштів інвестора (трейдера), при цьому крок визначається відсотком неотриманого прибутку в кожній невдалій угоді.

Ефективність торгівлі бінарними опціонами визначається не простотою інструменту, а точністю професійного прогнозу зміни ціни базового активу. Тому, на наш погляд, бінарні опціони в системі інтернет-трейдингу мало придатні для використання приватними непрофесійними інвесторами.

Список використаних джерел

1. Triennial Central Bank Survey. Interest rate derivatives market turnover in 2013 / Bank for International Settlements. Monetary and Economic Department. – 2013. – Dec. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/rpfx13irt.pdf>.
2. Вайн С. Опционы: полный курс для профессионалов / С. Вайн. – М. : Альпина Паблишер, 2003. – 416 с.
3. Израйлевич С. Опционы: системный подход к инвестициям, критерии оценки и методы анализа торговых возможностей / С. Израйлевич, В. Цудикман. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2008. – 280 с.
4. Макмиллан Л. Г. Опционы как стратегическое инвестирование / Л. Г. Макмиллан. – М. : Изд. дом “Евро”, 2003. – 1195 с.
5. Натенберг Ш. Волатильность и оценка стоимости: стратегии и методы опционной торговли / Ш. Натенберг ; пер. с англ. Е. Пестеревой, А. Балабушкина, В. Ионова. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. – 544 с.
6. Томсетт М. Биржевые секреты: опционы / М. Томсетт ; пер. с англ. В. В. Найденнова, А. В. Бушуева. – Смоленск : Русич, 2008. – 384 с.
7. Халл Д. К. Опционы, фьючерсы и другие производные финансовые инструменты / Д. К. Халл. – М. : Вильямс, 2008. – 1044 с.
8. BestBinar.ru – рейтинг брокеров бинарных опционов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bestbinar.ru>.
9. Инвестирование в бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investwm.com/binary-options/platformy-binarnye-opciony>.
10. Платформы для торговли бинарными опционами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.binaryoptionsplarform.ru>.
11. Бинарные опционы – брокеры, стратегии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://binarybrokers.ru>.
12. Бинарные опционы – стратегии трейдинга [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://binarytrader.ru>.
13. Бинарные опционы – твоя финансовая свобода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.binaryoptionsforyou.com>.
14. Binary Options – крупнейший портал по бинарным опционам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://allbinoptions.com/broker-anyoption.html>.
15. Инвестиции, доверительное управление, бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://invest21.ru/betting.html>.
16. Бинарные опционы – новости индустрии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fxbinary.ru>.
17. Бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ouhu.info/category/byinary-options>.
18. Инвестиции в бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rammtoday.com/investicii-v-binarnye-opciony.html>.
19. TraderSapiens – бинарные опционы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://options.tradersapiens.ru/torgovla-opcionami>.

*Стаття надійшла до редакції
3 вересня 2014 року*